

בבית המשפט העליון

רע"א 3154/17

לפני: כבוד השופט נ' סולברג

המבקשים:

1. רות אפרהימי
2. אברהם אפרהימי
3. אייל אפרהימי
4. מירב ימין
5. מיכל חמו
6. דוד מיכאלי
7. יוסף אדגו
8. מלכה טביביאן
9. משה טביביאן
10. יצחק נביפאמה
11. אשר יהושע
12. הרצל טביביאן
13. צורי חגג
14. יואב חגג

נגד

המשיבים:

1. פקיד שומה גוש דן
2. פקיד שומה חולון

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 30.3.2017 בתיק ע"מ 17-02-22950 שניתנה על-ידי השופט מ' אלטוביה

בשם המבקשים: עו"ד משה הר שמש

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופט מ' אלטוביה) בע"מ 17-02-22950 מיום 30.3.2017, במסגרתה הורה בית המשפט על מחיקת מרבית המבקשים, למעט אחד, מערעור המס שהגישו.

2. המבקשים, 14 במספר, הגישו במשותף ערעור על צווים שהוצאו להם על-ידי פקיד השומה, לפי סעיף 153(א) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש]. מדובר בצווים שונים,

שהוצאו להם בנפרד, ואולם לטענתם הערעורים מבוססים על שאלות משפטיות משותפות, שמקורן בהשלכות המס של פינויים ממתחם שהחזיקו במשותף. לפיכך, לפי תקנה 21 לתקנות סדר הדין האזרחי [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (החלה על עניינינו מכוח תקנה 9(א) לתקנות בית משפט (ערעורים בענייני מס הכנסה), התשל"ט-1979 (להלן: תקנות ערעורי מס)), הם רשאים להגיש ערעור במאוחד, בדומה לאפשרות להגיש תביעה אחת על-ידי כמה תובעים, המבוססת על שאלה משותפת. אציין כי מטרה עיקרית של המבקשים, כך עולה מן הבקשה שלפני, היא להימנע מתשלום אגרה מיותרת עבור פתיחת הליכים מרובים.

3. לאחר שהוגש הערעור, הורה בית המשפט המחוזי לצדדים מיוזמתו להתייחס לשאלה אם ניתן היה להגיש את ההליך כערעור אחד. לאחר שהצדדים הגישו עמדותיהם בעניין זה, ניתנה ההחלטה מושא הבקשה, ובה נקבע כי אמנם יתכן ובעתיד יורה בית המשפט על שמיעת הערעורים במאוחד, אולם אין הלימה בין אפשרות זו לבין חובת תשלום האגרה בגין כל הליך והליך. הדבר נכון במיוחד בהתחשב בכך שפקיד השומה מחויב לחיסיון כלפי כל נישום בנפרד. על כן הורה בית המשפט כי ההליך הנוכחי ישמש כערעור למערער אחד, לפי שיקול דעת בא כוחם של המערערים, ויתר המערערים יוסרו ממנו, ויוכלו להגיש ערעורים נפרדים.

4. על כך הוגשה הבקשה שלפני, בה נטען, כאמור, כי לפי תקנות סדר הדין האזרחי, החלות על עניינינו, קיימת אפשרות להגיש ערעור מס משותף לכמה מערערים, כשהוא מעלה שאלות משותפות. בהתחשב בנסיבות אין שיקול החיסיון רלבנטי, והחלטת בית המשפט, שבגינה מחויבים המערערים בתשלום אגרה מיותרת, מנוגדת לכלל לפיו אין להטיל אגרה ללא חקיקה מפורשת.

5. לאחר שעיינתי בבקשה ושקלתי את נימוקיה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות, בלא צורך לבקש מן המשיבים את תשובתם. הן מתקנות ערעורי המס עצמן, הן מתקנות סדר הדין האזרחי, נמצאת למד כי אין ניתן להגיש את ערעור המס בדרך שבה הוגש.

6. בתקנות ערעורי המס קיימת התייחסות לאפשרות שערעור מס יתייחס ליותר משומת מס אחת. כך נאמר בתקנה 4(ג) לתקנות ערעורי מס:

"הודעת ערעור יכול שתתייחס ליותר משומה אחת לאותו מערער, אולם - כאמור בתקנות האגרות - יראו כל אחת מהשומות שהערעור מתייחס אליהן כאילו הוגש עליה ערעור בנפרד".

הרישא של התקנה מתייחסת להגשת ערעור על יותר משומה אחת לאותו מערער, ועל פניה היא משמיעה כי לא תיתכן הגשת הודעת ערעור ליותר משומה אחת שהוצאו לנישומים שונים. לא זו אף זו: התקנה קובעת כי גם אם הוגש ערעור על שומות שונות, תשולם אגרה על כל אחת מהן בנפרד. לפיכך, גם אם ניתן היה לעשות כן, היו התקנות מחייבות, כעיקרון, תשלום אגרה עבור כל שומה בנפרד (אף שבפועל, בשל שינויים בתקנות המסדירות את אגרות בתי המשפט, אין תקנה זו מופעלת הלכה למעשה: ראו ע"מ 6687/11 מדינת ישראל נ' אבוטבול, פסקאות 1–7 (25.12.2012)).

7. אמנם בתקנות ערעורי המס מצויינת האפשרות של ריבוי מערערים (ראו לשון תקנה 5(ד) לתקנות אלו), אולם אין בכך כדי לשנות מן המשתמע מתקנה 4(ג) הנ"ל, משום שהדבר אפשרי, ואף רגיל, כאשר הוצאה שומה אחת המתייחסת לכמה נישומים, כגון בני זוג או שותפים.

8. מכאן, לתקנות סדר הדין האזרחי. תקנות אלו חלות על ענייננו "בשינויים המחוייבים ובכפוף להוראות הפקודה ולתקנות אלה" (כלשון תקנה 9(א) לתקנות ערעורי מס), ומכאן שהן אינן יכולות לסתור את המשתמע מתקנה 4(ג). אולם גם לאור סדרי הדין הנהוגים בהליכים אזרחיים, אין מקום להגשת ערעור המס כפי שהוגש. המבקשים מסתמכים על תקנה 21 לתקנות סדר הדין האזרחי, המתייחסת לאפשרות הגשת תביעה משותפת על-ידי כמה תובעים, "בשל מעשה אחד או עסקה אחת או סדרה אחת של מעשים או עסקאות או כתוצאה של אחד מאלה". אולם אין הנדון דומה לראיה: ערעור מס, כשמו, הוא ערעור על החלטה מינהלית. כל ערעור תוקף החלטה נפרדת של פקיד השומה. אין לראות בשומות השונות שהוצאו, אף אם הוצאו בגין תשתית עובדתית דומה, כ"סדרה אחת של מעשים"; כל שומה עומדת בפני עצמה. האופן שבו יש לבחון את סדרי הדין במצב כזה הוא על סמך סדרי הדין הנהוגים בהגשת ערעור אזרחי. כידוע, אין אפשרות להגיש 'ערעור מאוחד' על כמה פסקי דין או החלטות שונות, שכן כל אחד מהם עומד בפני עצמו. נפסק כי לערעור שכזה אין בסיס בסדרי הדין, וכי נדרש להגיש ערעור על כל החלטה בנפרד – ולשלם את האגרה כמתחייב (בש"א 2483/11 וגנר נ' מדינת ישראל (8.9.2011)); ע"א 3059/09 שעניה נ' אקסטל בע"מ, פסקה 18 (12.6.2011)). אכן, לאחר מכן ניתן יהיה להורות על איחוד הדיון בערעורים, לפי תקנה 520 לתקנות סדר הדין האזרחי, לפי שיקול דעתו של בית המשפט, אולם זאת רק לאחר הגשת הערעורים בנפרד. לכל האמור מצטרפת גם הנמקתו של בית המשפט המחוזי, בנוגע לחיסיון המוטל, כנקודת מוצא, על ההליך.

9. לאור האמור, נדחית הבקשה לרשות ערעור. משלא נתבקשה תשובה, לא אעשה צו להוצאות.

ניתנה היום, כ"ו בסיון תשע"ז (20.06.2017).

ש ו פ ט